

България придоби личния архив на проф. Виден Табаков (1919-2015), може би най-успелият български учен в чужбина, работил по американската космическата програма за изпращането на първия човек на Луната и изстрелването на космическия кораб „Аполо 11” с командир астронавта Нийл Амстронг през 1969 г.

В деня на българските архивисти 10 октомври председателят на Държавна агенция „Архиви” доц. Михаил Груев представи новата архивна придобивка.

От село Стакевци до космическата програма на САЩ

Проф. Виден Табаков е роден през 1919 г. в село Стакевци, Белоградчишко в семейство на богат търговец. Учи във Видинската мъжка гимназия „Цар Симеон Велики”. Дипломира се като инженер през 1941 г. в Германския университет в Прага.

В Берлинския университет завършва самолетостроене – втората инженерна специалност, там защитава и дисертация през 1945 г.

По време на престоя си в Берлинския университет е забелязан от директора на Германския център за ракетни изследвания Вернер фон Браун. Научните интереси свързват Табаков и с германския инженер Ханс фон Охейн, който след края на Втората световна война го привлича да работи в Аржентина по създаването на свръхзвукови ракетни самолети.

Написано от Христо Христов
Сряда, 11 Октомври 2017 19:24

През 50-те години Табаков е поканен от Вернер фон Браун в САЩ, където германецът вече работи по американската ракетна програма. Браун разработва ракетата-носител „Сатурн 5“, чрез която САЩ осъществяват програмата „Аполо“ за достигане на Луната.

Виден Табаков се включва в екипа от ракетни специалисти на Браун в Huntsville, Alabama. Българският учен пътува за изследвания по космическата програмата до Синсинати, Охайо, където и се установява със семейството си.

Почетен професор на НАСА

В Университета на Синсинати той става професор по космическо инженерство и инженерна механика. Лабораторията в университета, в която е работил, носи неговото име от 2009 г.

Българският учен подготвя редица докторанти, един от които е Нийл Армстронг (1930-2012) – първият човек, стъпил на Луната. Впоследствие Армстронг е професор по аерокосмическо инженерство в отдела, оглавяван от Табаков в университета.

През 2012 г. НАСА обявява Виден Табаков за свой почетен професор, титла с която са удостоени малцина чужденци.

А в България можеше да стигне до... някой комунистически лагер

През 2000 г. с проф. Виден Табаков се среща и разговаря професорът по физикохимия в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ Борислав Тошев, който също е от Белоградчишко. Той предава думите на Табаков:

Написано от Христо Христов
Сряда, 11 Октомври 2017 19:24

„След войната не бе възможно да се върна в България. Ако се бях върнал, щяха да ме изпратят на лагер и после, след няколко години, може би щяха да ме направят главен инженер на ТКЗС в с. Стакевци. Но повишение в Белоградчик едва ли щях да получа.“

Освен архива на проф. Виден Табаков Държавна агенция „Архиви“ е получила и оригинални документи за Христо Ботев от фонда на Иван Клинчаров, между които оригинално писмо на големия български революционер, смятано досега за изчезнало, както и архивни документи на капитана на кораба „Радецки“.